

практичної конференції (16 травня 2019 р., м. Київ). Київ: НАПН України, Інститут педагогіки НАПН України, 2019. С. 19–20.

Дмитренко Аліна Сергіївна
Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Варипаєв О.М.
Державний біотехнологічний університет

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА В СФЕРІ СОЦІОЛОГІЇ

Під комунікативною компетентністю розуміють здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Вона передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню.

Компетентність у всіх видах спілкування полягає в досягненні трьох рівнів адекватності партнерів – комунікативної, інтерактивної та перцептивної. Отже, можна говорити про різні види компетентності в спілкуванні.

Особистість повинна бути спрямована на отримання різноманітної палітри психологічних позицій, засобів, які допомагають цілісному самовираженню партнерів. Деякі науковці розглядають комунікативну компетентність як елемент або складову частину культури фахівця, деякі як якість особистості або як здатність і готовність здійснювати професійну діяльність.

Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми. До комплексу комунікативних знань та вмінь, що складають комунікативну компетентність фахівця, дослідники відносять наступні:

- знання норм та правил спілкування (ділового, повсякденного, святкового тощо);
- високий рівень мовленнєвого розвитку, що дозволяє у процесі спілкування вільно передавати і сприймати інформацію;
- розуміння невербальної мови спілкування;
- уміння вступати в контакт з людьми з урахуванням їх статевих, вікових, соціокультурних, статусних характеристик;
- уміння вести себе адекватно ситуації та використовувати її специфіку для досягнення власних комунікативних цілей;
- уміння впливати на співрозмовника таким чином, щоб схилити його на свій бік, переконати у силі своїх аргументів;
- здатність правильно оцінити співрозмовника як особистість, як потенційного конкурента або партнера й обирати власну комунікативну стратегію в залежності від цієї оцінки;

- здатність викликати у співрозмовника позитивне сприйняття власної особистості. Цей досвід набувається не тільки у процесі безпосередньої взаємодії, а також опосередкованої, в тому числі з літератури, театру, кіно, з яких людина отримує інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії і засоби їх вирішень.

У процесі опанування комунікативної сфери людина запозичає з культурного середовища засоби аналізу комунікативних ситуацій у вигляді словесних і візуальних форм.

Соціологія, як наука про суспільство, вимагає від своїх представників високого рівня етичності в комунікації. Етика стає ключовою складовою для забезпечення довіри та відповідальності в процесі соціологічних досліджень. Сучасна соціологія визначається не лише глибоким розумінням соціальних явищ, але й навичками ефективної комунікації, як ключовим елементом професійної компетенції.

У сфері соціології, де досліджуються складні соціальні відносини та взаємодії, комунікація визначає якість збору інформації, розуміння глибини соціальних процесів та вплив на суспільні трансформації.

Комунікаційні навички стають важливим інструментом для розбудови довіри, формування соціальних взаєморозумінь та вирішення соціальних конфліктів. Майбутній фахівець у сфері соціології повинен володіти високим рівнем комунікативної компетентності для успішного спілкування з різними соціальними групами, включаючи респондентів, клієнтів і колег. Галузь соціології взаємодіє з іншими науками, вимагаючи від соціологів вміння ефективно спілкуватися з фахівцями інших галузей, щоб отримати комплексне розуміння соціальних явищ.

Взаємодія з іншими передбачає вміння будувати діалог, ефективно слухати та адаптувати комунікативний підхід до конкретної аудиторії. Сучасний соціолог повинен бути знайомий із різними комунікаційними методами, такими як опитування, інтерв'ю, аналіз даних, для ефективного проведення досліджень. В проведенні соціологічних досліджень, комунікаційна компетентність виявляється у вмінні встановлювати довірені стосунки з інформантами та забезпечувати конфіденційність даних.

Таким чином, комунікативна компетентність поєднує життєві цінності, мотиви, знання, вміння та навички і риси та якості людини. Найбільш вагомими складовими є вміння та готовність будувати контакти з людьми, спілкуватися, управляти своїм емоційним станом, вирішувати конфліктні ситуації тощо.

При цьому важливо давати правильну самооцінку та об'єктивно оцінювати інших людей. Ефективним є спілкування, коли людина спочатку націлена на позитивну розмову, здатна аналізувати свої вчинки і вчинки партнерів під час спілкування.

Проведені дослідження та спостереження свідчать, що на процес формування комунікативної компетентності впливають такі чинники: професійна спрямованість навчання; інтерес; здібності до оволодіння майбутньою професією; чітка мотивація навчання; уміння навчатись

самостійно; потреба у самовдосконаленні; спрямованість технологій, форм, методів та засобів навчання, застосування комп'ютерних та інформаційних технологій тощо

Отже, комунікативна компетентність – це система внутрішніх ресурсів ефективною взаємодії: позицій спілкування, ролей, стереотипів, установок, знань, умінь, навичок.

*Козакова Нінель Олександрівна
Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Варнаєв О.М.
Державний біотехнологічний університет*

КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СПЕЦІАЛІСТА ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Комунікативні навички кожної людини обумовлені її індивідуально-психологічними особливостями. Для деяких професій ці навички не є ключовими, проте вони є ключовими для професій групи «людина-людина». Лікар ветеринарної медицини – це професія, що одночасно функціонує у двох різних системах: «людина-природа» та «людина-людина», отже комунікативна компетенція є надзвичайно важливою складовою професійної компетенції спеціаліста ветеринарної медицини, оскільки допомагає встановлювати контакт з клієнтами, ділитися науковими здобутками з колегами та знаходити нові вектори розвитку у своїй галузі.

Спеціальність лікаря ветеринарної медицини багатогранна і має різні спеціалізації. Для кожного здобувача вищої освіти у цій галузі знань, ще з першого курсу знайомі вислови: «Лікар гуманної медицини лікує людину, а лікар ветеринарної медицини лікує людство!», «Ми – це те, що ми їмо». Ці вислови міцно зв'язані відповідальністю ветеринарного лікаря.

Спочатку в умовах фермерського господарства, ветеринарний лікар відповідає за здоров'я і кондицію продуктивних тварин, потім, за якість продуктів забою, ветеринарно-санітарну експертизу продуктів тваринництва. Все це для того, щоб кожен з нас мав можливість купувати корисні, якісні і безпечні молочні продукти від здорових корів, якісне і безпечне м'ясо, сало, ковбасні вироби, яйця, мед, рибу. Якісні і безпечні продукти харчування – це наше здоров'я сьогодні та здоров'я нашої нації завтра.

На противагу старанням і відповідальності ветеринара, постає проблема фальсифікації харчових продуктів, коли недобросовісні виробники задля отримання надприбутків замінюють більш цінні компоненти продукції на більш дешеві, але малоцінні за своїм складом не роблячи відповідного маркування на етикетках своєї продукції. Такі протиправні дії з боку виробників порушують конституційні права кожного з нас, і тут знов є місце спеціалісту ветеринарної медицини, що має кваліфікацію судового експерта за спеціальністю 8.12 «Дослідження харчових продуктів».